

Noi dăunători amenință cultura de ardei

Автор(и): Иванка Иванова, гл. експерт ентомолог в ЦЛКР

Дата: 28.06.2016 Брой: 6/2016

Conform datelor din 2014/2015 ale Sistemului de Notificare a Intercepțiilor Fitosanitare EUROPHYT al Uniunii Europene, din cele 6.680 de notificări transmise de statele membre, 2.534 au vizat dăunători detectați pe plante și produse vegetale. Cele mai frecvente intercepții în importurile din țări terțe au fost cele ale loturilor cu fructe și legume proaspete, în total 1.757. Deosebit de alarmantă este creșterea dăunătorilor interceptați în loturile de ardei (cu 149 de notificări mai multe decât în 2013), vânăță, roșii, legume cu frunze, precum și în loturile de fructe de pomi fructiferi și citrice.

Dintre aceștia, cei mai importanți din punct de vedere economic sunt:

Thaumatotibia leucotreta Meyrick

În Europa, specia a fost detectată în loturi cu fructe și legume în Marea Britanie, Danemarca, Italia, Spania, Suedia și Finlanda.

Plante gazdă: Specia este polifagă, atacând 70 de plante din 40 de familii, cum ar fi citricele (*Citrus*), anona (*Annona muricata*), ananasul (*Ananas comosus*), avocado (*Persea americana*), piersicul (*Prunus persica*), litchi (*Litchi chinensis*), specii din genul *Capsicum*, inclusiv ardeiul dulce (*Capsicum annum*), porumbul (*Zea mays*), măslinul (*Olea europea*), ricinul (*Ricinus communis*), bumbacul (*Gossypium*) și altele.

Daune: Adulții (fluturii) sunt activi noaptea. Ei depun ouăle individual sau în grupuri mici pe fructe sau capsule. După eclozare, larvele pătrund în fructe. Se hrănesc în interiorul acestora, unde provoacă daune, iar prin orificii pot pătrunde secundar agenți patogeni fungici și bacterieni. După finalizarea dezvoltării, larvele părăsesc fructele și se transformă în pupe în coconuri de mătase în sol sau sub resturi vegetale. Trebuie menționat că, în funcție de condițiile climatice, dăunătorul poate avea de la 1 la 10 generații pe an.

Daunele la diferite gazde sunt următoarele:

- La ardei, larvele se hrănesc cu pastăile și contaminatează interiorul fructului.
- La citrice, larva tânără pătrunde în coajă și se hrănește sub suprafața fructului.
- La bumbac, minerează inițial capsulele și apoi trec la semințe.
- La fructele cu sâmbure, larvele pătrund în fruct și se hrănesc în jurul sâmburelui.

Căi de pătrundere și mijloace de răspândire: Pe distanțe scurte, prin zborul adulților. Prin fructe și legume din țări în care *T. leucotreta* este prezentă. Se consideră că probabilitatea introducerii sale în regiunea EPPO cu material de plantare este neglijabilă, deoarece aceste plante nu au fructe.

Risc potențial: *T. leucotreta* este inclusă pe Lista A2 a EPPO. În Europa de nord se poate stabili în sere, iar pentru Europa de sud sunt necesare studii suplimentare privind dezvoltarea sa.

Zonosemata electa (Say), Tephritidae, „**Musca ardeiului**”

Plante gazdă: Plante din familia Solanaceae – în principal ardeiul (*Capsicum annum*) și soiuri precum ardeiul iute, roșia (*Solanum lycopersicon*), vânăta (*S. melongena*) și altele.

Biologie: Musca are o lungime a corpului de 6,5 până la 7,5 mm. Capul, abdomenul și picioarele sunt de culoare galben-deschis, iar aripile sunt transparente cu benzi întunecate. După eclozare, larva este transparentă, devenind mai târziu galbenă.

Musca ardeiului are o generație pe an. După emergență, femelele se împerechează, iar ovipozitia începe de la sfârșitul lunii iunie, iulie până în august. Muștele depun ouăle în interiorul părții carnoase a fructului. După 8–10 zile eclozează ouăle. Larvele se hrănesc în interiorul fructului

aproximativ 18 zile, apoi îl părăsesc, cad pe sol și se transformă în pupă, de obicei la o adâncime de 5–10 cm. Pupariul supraviețuiește de la sfârșitul verii sau toamna până în vara următoare.

Daune: Musca atacă fructe sănătoase de ardei și vânăță. De asemenea, dăunează roșiilor, dar mai rar. Ovipoziția are loc în fructe încă mici, de obicei cu un diametru de 1 până la 3 cm. Pe măsură ce fructul crește, se formează o depresiune superficială în zona unde a fost depus ouăle. De obicei, există o singură larvă pe fruct de ardei, în timp ce la vânăță există mai multe larve.

Căi de pătrundere și mijloace de răspândire: Prin fructe și legume ale plantelor gazdă din țări în care este prezentă *Z. electa*. Adulții pot zbura și se pot răspândi pe distanțe, în timp ce larvele și ouăle prezente în fructe sunt transportate odată cu acestea.

Risc potențial: Dacă ar fi introdusă în regiune, dăunătorul s-ar putea stabili cu succes în sere.

Combatere: În țările unde *Z. electa* este prezentă, se aplică următoarele măsuri: colectarea și distrugerea fructelor putrede și deteriorate; rotația culturilor; distrugerea gazdelor alternative, cum ar fi buruienile (*S. carolinense*); monitorizarea cu capcane adezive galbene și, pe baza observațiilor, aplicarea de insecticide.

Leucinodes orbonalis (Lepidoptera: Pyralidae) – **Minereul fructelor de vânăță**

Specia a fost interceptată de peste 200 de ori în importurile de fructe de specii *Solanum*. Din 2012 este inclusă pe Lista A1 a EPPO – dăunători care nu sunt prezenți în Europa.

În țările unde minereul fructelor de vânăță este prezent, sunt raportate pierderi semnificative (în Asia, se raportează pierderi de 65% din recolta de vânăță). Combaterea se realizează în principal cu insecticide, dar s-a raportat dezvoltarea de rezistență la cele utilizate până acum.

Plante gazdă: Gazda principală a lui *L. orbonalis* este vânăta (*Solanum melongena*), dar specia poate ataca și alte plante din familia Solanaceae, cum ar fi ardeiul (*Capsicum annuum*), roșia (*Lycopersicon esculentum*), cartoful (*S. tuberosum*), *S. aculeatissimum*, *S. indicum*, *S. myriacanthum*, *S. torvum* și buruiana *S. nigrum*. A fost raportată și pe alte culturi, cum ar fi sfecla (*Beta vulgaris*), batata dulce (*Ipomoea batatas*), mazărea (*Pisum sativum*), *Mangifera indica*.

Daune: Daunele sunt provocate de larve, care se hrănesc cu fructele.

Biologie: Adulții (fluturii) sunt activi noaptea. Ei depun ouăle pe frunze, mugurii florali și lăstarii tineri. Larvele nou eclozate se târăsc spre lăstarii sau fructele din apropiere și pătrund în ele. Simptomele timpurii cauzate de hrănirea larvă sunt observate pe tulpină, ramuri, muguri florali și flori. Larvele intră în fructe din partea caliciului. *L. orbonalis* are 6 vârste larvare. Larvele din ultima vârstă perforă un orificiu de ieșire și se transformă în pupă în resturile vegetale de pe suprafața solului. Adulții, cu aripile desfăcute, măsoară 18–24 mm. Aripile lor sunt albe, cu marcaje și pete

maro, bej și maro-închis până la negru. Larvele au până la 2 cm lungime, sunt de culoare roz, cu capul maro.

Căi de pătrundere și mijloace de răspândire: Cu material de plantare, fructe din genul *Solanum* și alte plante gazdă – din țări în care este prezentă *L. orbonalis*. Adulții se răspândesc pe distanțe scurte.

Risc potențial: Se consideră că dăunătorul se poate dezvolta în sere, dar sunt necesare studii suplimentare pentru a determina dacă *L. orbonalis* se poate stabili în câmp, în aer liber, în părțile sudice ale regiunii EPPO.